Minister
Klimatu i Środowiska

DIŚ-I.050.42.2024.RC
3469730.13768107.11102520
Warszawa, 20-11-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

K10INT5874 – odpowiedź

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji Posłów Andrzeja Gut-Mostowego i Ryszarda Terleckiego w sprawie odmulenia i oczyszczenia Jeziora Rożnowskiego k. Nowego Sącza, K10INT5874, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia, zgodnie z właściwością Ministra Klimatu i Środowiska.

1.1. Stan Jeziora Rożnowskiego: Jakie są obecne wyniki badań dotyczących stanu ekologicznego Jeziora Rożnowskiego?

Ocena wskaźników jakości wód Zbiornika rożnowskiego w cyklu planistycznym 2022-2027 na podstawie przeprowadzonych badań w 2022 r.

Zbiornik Rożnów (Jezioro Rożnowskie) stanowi jednolitą część wód powierzchniowych zbiornikowych PLRW200022214599 „Zb Rożnów". W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w cyklu planistycznym 2022-2027, jednolita część wód powierzchniowych badana jest w punkcie pomiarowo-kontrolnym PL01S1501_1870 „Zbiornik Rożnów - powyżej zapory".

W 2022 r. wykonano badania, w ramach monitoringu diagnostycznego w zakresie:

- wskaźników biologicznych: fitoplankton, fitobentos makrobezkrgowce bentosowo,
- obserwacji hydromorfologicznych (HIR – hydromorfologiczny indeks rzeczny),
- wskaźników fizykochemicznych wspierających badania biologiczne,
- wskaźników chemicznych charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Uzyskane wyniki zostały poddane klasyfikacji, która przedstawia się następująco:

wskaźniki biologiczne: - fitoplankton klasa 3, fitobentos klasa 1, makrobezkregowce bentosowe klasa 2.

Wszystkie dotychczas przebadane wskaźniki fizykochemiczne wspomagające badania biologiczne oraz wskaźniki chemiczne charakteryzujące występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego nie przekroczyły wartości dopuszczalnych dla kasy 1. Klasyfikacja potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz stanu wód zostanie sporządzona do 30 września 2025 roku zgodnie z rozporządzeniem klasyfikacyjnym.

Telefon: (+48) 22 369 29 00
info@klimat.gov.pl
www.gov.pl/klimat

ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Działamy zgodnie z EMAS - zarządzając instytucją, dbamy o środowisko

Ocena stanu wód Zbiornika Rożnowskiego w cyklu planistycznym 2016-2021.

Zbiornik Rożnów (Jezioro Rożnowskie) w cyklu planistycznym 2016-2021 stanowił jednolitą część wód *„Dunajec od początku Zb. Rożnów do końca Zb. Czchów”* o kodzie PLRW20000214739. Badania prowadzono w punkcie pomiarowo-kontrolnym PL01S1501_1870 *„Zbiornik Rożnów - powyżej zapory”*.

W wyniku przeprowadzonej klasyfikacji, jednolita część wód *„Dunajec od początku Zb. Rożnów do końca Zb. Czchów”* została oceniona następująco:

- Umiarkowany potencjał ekologiczny, ze względu na wskaźnik: fitoplankton, który uzyskał wartości odpowiednie dla klasy 3. Pozostałe wskaźniki biologiczne tj. fitobentos, makrobezkregowce bentosowe uzyskały wartości odpowiadające klasie 2.
- Pozostałe wskaźniki fizykochemiczne, wspierające badania biologiczne nie przekroczyły wartości dopuszczalnych dla klasy 1.
- Zły stan chemiczny wód ze względu na przekroczenia wartości dopuszczalnych we wskaźnikach: difenyloetery bromowane, rtęć i jej związki, benzo(a)piren, które badane były w boicie /ryby, skorupiaki/. Wymienione powyżej substancje badane były również w próbkach wody, gdzie nie stwierdzono ich występowania.

1.2. Stan Jeziora Rożnowskiego. Jakie są główne problemy związane z jego zanieczyszczeniem?

Z informacji przekazanych przez Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wynika, że istotnym problemem, który negatywnie wpływa na walory Zbiornika Rożnów, w tym możliwości jego wykorzystania do celów wypoczynkowych, jest zaleganie na jego brzegach, w zatoczkach i na powierzchni wody różnego rodzaju odpadów – w szczególności po intensywnych opadach w zlewni Dunajca. Odpady te mają charakter nie tylko naturalny (gałęzie, patyki, liście, korzenie, etc.), ale również antropogeniczny (odpady o charakterze komunalnym). Zaleganie tych odpadów może mieć negatywny wpływ na jakość/potencjał ekologiczny zbiornika.

W przypadku zaśmiecania plaż (albo innych miejsc wypoczynku nad jeziorem) przez osoby, które na nich przebywają, należy pamiętać, że takie działanie jest wykroczeniem. Ustawa - Kodeks wykroczeń przewiduje obecnie karę z art. 145. Ustawa – Prawo wodne również przewiduje karę dla działań polegających na wprowadzaniu odpadów do wód (art. 478). Orzekanie w sprawach o te czyny, następuje na zasadach i w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

W momencie powzięcia wiedzy o łamaniu przepisów, tj. porzuceniu odpadów, należy dokonać zgłoszenia do Straży Miejskiej, Policji, Inspekcji Ochrony Środowiska (czyli właściwego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska) lub gminy. Na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska znajduje się formularz pozwalający łatwo i sprawnie zgłosić np. nielegalne pozbycie się odpadów:

https://www.gios.gov.pl/pl/zglos-interwencje-formularz

W niektórych przypadkach, w celu usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania, można rozważyć ubieganie się o pozyskanie środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Szczegółowe informacje nt. istniejących i planowanych programów znajdują się na stronie internetowej NFOŚiGW.

W obecnym stanie prawnym nie zawsze jest możliwość zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci” z uwagi na to, że odpady te są „anonimowe”, brak jest możliwości ustalenia ich wytwórcy i wyciągnięcia wobec niego konsekwencji przewidzianych prawem.

Obecnie kwestia zagospodarowania odpadów jest uregulowana przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach[1] dalej: „ucipg". Zgodnie z art. 3 ust. 1 ucipg do zadań własnych gminy należy utrzymanie czystości i porządku na jej terenie. Ponadto art. 6r ust. 2b ucipg stanowi, że z opłat pobranych za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina może pokryć koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach[2]. Tak więc w obecnym stanie prawnym usunięcie zalegających na brzegach zbiornika odpadów naniesionych w związku z wezbraniem musiałoby być finansowane z opłat ponoszonych przez mieszkańców z ewentualnym wsparciem programu NFOŚiGW dedykowanego temu celowi.

Trudno jest jednak wskazać na jedno, uniwersalne rozwiązanie podnoszonego problemu. W tym zakresie trzeba również zauważyć, że odpady mogą pojawiać się z różnych powodów – zarówno nanoszone przez wody rzek, pozostawione przez osoby, które przebywają na plażach oraz przez osoby, które celowo porzucają odpady oraz że nie zawsze to gmina będzie odpowiedzialna za usunięcie odpadów, w przypadku gdy nie zostanie ustalona osoba lub podmiot, które je porzuciły.

Ustawa ucipg reguluje też obowiązki właścicieli nieruchomości – w tym przypadku działek przylegających do jeziora. Są oni zobowiązani do pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

Podsumowując należy wskazać, że głównym problemem związanym z zanieczyszczeniem Jeziora Rożnowskiego jest zaleganie na jego brzegach odpadów, a ich usunięcie pozostaje ustawowym obowiązkiem właścicieli nieruchomości lub gmin, które jednak nie są wyposażone w środki na finansowanie tego zadania. Z uwagi na to, że problem dotyczy wszystkich gmin, na których terenie znajduje się zbiornik – problem jest tym bardziej złożony z uwagi na brak jednego podmiotu odpowiedzialnego za realizację zadania.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

[1] *ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2024 r. poz. 399)*
[2] *ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587)*